

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nehvaležnost nemške ustavoverne stranke.

Uže večkrat smo naglašali, kako črno in grdo nehvaležni so naši nemškutarji, če oni skupaj sedajo in vladi Auerspergovej grajo („missbilligung“) votirajo, kakor so to učinili in smeli na pr. naši ljubljanski kazinarji ali ustavoverci, ker vse kar so oni, in kar premorejo, so in premorejo le iz milosti in protekcije te vlade. Pa ne le naši, tudi dunajski ali drugo-avstrijskonemški ustavoverci so enako nehvaležni; to se kaže posebno lepo spet zdaj, ko je Auersperg odstopil. Nam principijalnim protivnikom Auerspergovim nij treba niti pripogniti se, nemški ustavoverci sami lučajo tako debele kamenje za njim, da je veselje. To ima mož za zahvalo, da jih je s svojo „božjo grobstijo“ osem let nad vodo držal!

Če na primer beremo glavni dunajski organ ustavovercev od vtorka, strmimo prvič zaradi tiskovne svobode, ki je še, v primeri z nami, na Dunaji, (kajti „N. fr. Pr.“ si upa celo cesarjevo ročno pismo kritizirati), drugič pa se čudimo veselju, s katerim ta nemški organ odhajajočemu Auerspergu nje govo ničevost in nevednost na hrbet napiše. „Kar je soboj prinesel, je bilo staro ime, bile so zasluge njegovega brata, njegova politična preteklost je bila toliko kot nič. Dostojanstvo deželnega nadmaršala na Češkem je imel zahvaliti milosti cesarjeve, ne svojim zaslugam, niti ne zaupanju svojih sodržavljancev. Neznaneec tujec v stranki, bil je na čelo postavljen. Zakaj? Slabosti, vraži, predsodku na ljubo.“ To je pisanje nemško-ustavovernega lista „N. fr. Pr.“

Drug nemšk ustavoveren časnik, „N. Wien. Tagbl.“, pa piše potem, ko je Auersperga podobno ošibal, tako le o njem: „Opozicija, v katerej obliki koli se je prikazala, bodi si v parlamentu ali v časopisih, bi bila uničena, ko bi bilo šlo po volji Auersperga. Njen upor naj bi bil zlomljen; njeni sveti se niso smeli poslušati, niti se nij smelo paziti na njena svarila. Kdor je neodvisno mislil, ta je bil pri Auerspergu omadeževan, in v novinah, ki so Auerspergu služile, se je vsakemu hudo znamenje užigalo v kožo, kdor si je upal kakovo svoje mnenje pokazati.“

Tako dajejo nemški ustavoverci odhaja jočemu vodji, kateri jih je na podlogi črba brusa in doseženih direktnih volitev iz manjšine v večino povlekel, zdaj za slavo le brce! Če tako plačujejo svoje ljudi, kri od svoje krvi, kaj bodo še le enkrat počeli z našimi renegati, kadar jim jih več treba ne bode? Kakó bodo še le renegatom svoje polno zaničevanje razkrili!

Desetletnica slovenskega društva „Slovenija“ na Dunaji.

Z Dunaja 16. febr. [Izv. dop.]

Kaj lepo svečanost obhajalo je 12. t. naše društvo „Slovenija“, — praznovalo je deseto leto svojega obstanka na prav dostojen način. Društvo „Slovenija“ sme ta večer smatrati kot jednega najlepših, kar jih ima za zapomnjenih v lastnem zapisniku.

Dvorana pri Križkeju nij imela sicer prav nič prazničnega — nijso ti vihrale slovenske trobojnice, nij bilo olepšave in kinča nikakšnega — saj vemo uže zadostno, kako nestropljivo prenaša naša policija vsako najmanjšo, najskromnejšo emblemo slavjanske narodnosti, da, čuditi se je, da še sploh dovoljuje mikroskopne trobojničke na prsih posameznih od bornikov.

Ali ipak bilo je v prsih mladenških več navdušenosti, nego kedaj o svečanostnih prilikah. Na papirju sicer komers — ali dejanstvena slavnost je bila, kakor jo more malo katero izmed tukajšnjih dijaških društev osnovati.

Program izvršil se je natančno. Krepak zbor pel je na prvo motto „Sloveniji“, kojega besede so vrlega bivšega uda dra. phil. Detelje, a skladba je izvrstnega bivšega „Slovenije“ pevovodje dra. jur. Fr. Grossa. Predsednik „Slovenije“ g. Ant. Lenarčič pozdravil je potem v lepem, navdušenem govoru mnogoštevilne goste, različnih slavjanskih društev zastopnike. „Slavjansko pevsko društvo“ zastopala sta predsednik društva g. dr. Jan Lenoch in tajnik g. dr. Drozda. „Slavjansko Besedo“ zastopal je nje podprednik g. prof. Kalandra. Izmed dijaških društev bila so mnogoštevilno zastopana: hrvatski „Velebit“, „društvo hrvatskih tehnik“, srpska „Zora“, slovački „Tatran“, ruska „Osnova“, maloruski „Sič“, češki akademski spolek, „Slovensko literarno društvo“, internacionalno društvo „akademische Lesehalle“. — Navdušeni živoklici pretrgovali so govor Lenarčičev, ko je v kratkih a jednatih stavkih govoril o namenu društva in o prvih njega osnovateljih gg. prof. Levcu in Šukljeju, kojih slednji udeležil se je osobno lepega večera, nalašč dosepeši iz dunajskega Novega mesta. — Hajdrihov „Slava Slovenem“ pel je zbor navdušeno; Nedvedova „Slovenska dežela“ izbudila je mnogo priznavanja.

Slavnostni govor govoril je g. M. Zavadlal. Ta govor se glasi:

Slavna gospoda!

Velečastiti gostje!

Popotnik, prišedši na vrh visoke gore, postane in odpočije se, ter oko mu zadovoljno vsplava v dolino, po katerej se vije mogočna

reka in sprejema kot zvesta sestra sto in sto svojih bratov, od strmih hribov hitečih potokov, v svojo široko strugo. In mogočna reka podi valove, katere so Najade in drugi rečni bogovi izlili iz nevsahljivih posodij, vedno dalje in dalje — v neizmerno morje, v katerem se gleda in kopa zapadajoče solnce. — Tedaj mu dobro dé v srci krasni prizor, pozabi prestanega truda in pozabi prebitih težav. Tudi naše društvo „Slovenija“ na konci desetletnega delovanja zre z vidno zadovoljnostjo v svojo sedanost; kajti z veseljem vidi, da je ostala še vedno ognjišče, kder se zbira slovenska mladina na daljnem tujem kakor družinini udje pod isto streho, vidi, da je ostala še zmirom sveti bram, kder slovenska mladost daruje svoja verna srca, polna vroče ljubezni do domovine, ljubezni do naroda, zvestobe cesarju! Z veseljem vidi, da je vzrasla iz mladega, slabotnega deteta do čvrste rudečelične deklice, na koje razvoj gleda vsakdo z dopadanjem. A s ponosom obrne pogled tudi v svojo preteklost; kajti priznati si mora, da vse, kar je dosegla na trudapolnem delovanju, dosegla je le za to, ker je vedno gojila idealizem in ker so nje družabniki višje cenili občno korist, nego lastni dobiček, in vselej v mislih imeli, da posamezen je le peskovo zrno v puščavi, koje vihar podi in zanaša samovoljno na vse strani! —

Uže leta 1867. osnovali so si slovenski dijaki na Dunaji po vzgledu družih slovanskih društev tudi svoje: „Slovensko dijaško društvo Sava na Dunaji“. „Sava“ je začela prav lepo razvijati se, a vzdrževati se nij mogla dolgo, ker jej je morda manjkalo prave podlage, in ker so nekateri Slovenci delali za to, da bi se združili s Hrvati. In zgodilo se je. Osnovalec se je „Slovansko hrvatski Jug“, ki pa nij mogel zadostovati ni Hrvatom, še manj pa Slovencem. Govorilo se je in pričakalo celih 15 mesecev — o pravilih. Slovencev se je bila poprijela takrat občna letargija. Ta trenotek porabila sta gg. Fr. Levec in Fr. Šuklje, ter začela sta delovati, da si osnujejo Slovenci poleg „Juga“ svoje društvo. Kakor iskra v slamnato streho, pala je ta misel mej slovenske dijake, ter kmalu je užgala svetli ogenj.

Bilo je na spomlad 1869. leta, ko se zbero nekateri navdušeni Slovenci, da bi si osnovali na daljnem tujem svoje društvo, „Slovenijo“, v katerem bi imela narodnost svoj sveti dom, veda svoje svetišče, duševna svoboda svojo dobrodejno moč, svojo neprecenljivo veljavo.

Visok in blag je tedaj namen našega društva.

„Slovenija“ mora biti sveti dom narodnosti. In v tem svetem domu napaja se mladostno srce z blagimi občutljaji domovinske ljubezni; v tem svetem domu navdušuje se

mladi dijak za svoj narod, kojega mora vedno ljubiti in čislati, ter mu posvetiti vse svoje moči. Naj bodo misli in namere na Dunaji živečih Slovencev še tako različne, vendar veže vse ista nepretrgljiva vez, ljubezen do domovine, naroda, ljubezen do materinega jezika!

„Slovenija“ naj bi bila svetišče vednosti. Saj vednost in omika povzdiguje mladeniški duh iz ozkih, tesnih vezij morečega materijalizma na lehkah perotih proti visokemu nebesu zlate resnice. Vednost, v koje templji ima vsak molilec enako pravico, nas veže z drugimi vseučiliščniki, vednost in vsestransko izobraževanje je vir blaženosti in večje popolnosti našega naroda in vsega človeštva. — Znale so besede umirajočega Goetheja: „Svitlobe, več svitlobe!“ in v teh kratkih besedah slavnega gospoda, tiči zlata resnica, imenitna za blagor našega naroda, pomenljiva vsemu človeštvu!

V „Sloveniji“ naj bi se gojile misli duševne svobode. Pomenljive so pač besede Savignyjeve: „Vse, kar zadeva duševni razvoj človekov, mora se goditi le v popolnej svobodi, in kar protivi ónej svobodi, je usiljeno in nepravilno.“ — Te svobode zavedali so se naši predniki in zavedamo se tudi mi, ter leto 48., mladeniško leto v zgodovini naše Avstrije, leto mladeničev na dunajski univerzi, v katerem je slednjič po dolgej temnej noči posijalo jasno solnce zlate svobode tudi na našo avstrijsko domovino, nij ostalo brez upliva na poznejšo mladost! Tudi naša slovenska akademična omladina se je poprijela gesla, ki se razlega v sedanjih časih, skoro bi dejal, po celem Evropi in še dalje, gesla svobode!

Velik je bil ta namen, a čim večji je bil, tem večje zapreke so se mu stavile na pot. A tedanji slovenski dijaki se niso dali ustrašiti nobenim zaprekam, niti motiti kakim oviram, nego s trdno, železno voljo, s krepkim navdušenim srcem so delovali in uplivali, da bi se utelesila visoka njih ideja. Bili so takrat nemirni, burni časi. A enako pomladnemu deževniku, kateri topeč ko bi trenol snežene zaméte in ledene gruče, podi pred soboj de-roče reke in vsak mogočni jez omaga, prinesli so tudi óni viharini časi zopet krasno, zeleno in cvetočo naturo, — in kar so óni mladeniči dosegli na trudapolnem potu z veliko požrtvovalnostjo, je tudi za nas ponos in sreča! — Oni mladeniči, ki so stali ob zibelki novorojenega deteta in na krmilu „Slovenije“, niso se trudili le za svoje čase, nego tudi za bodočnost, za nas in naše naslednike, ter ako se nocoj o desetletnici s hvaležnim srcem spominjamo mimo družih posebno g. profesorja Levca in g. profesorja Šukljeja, pokažemo, da ta dva osnivalca našemu društvu nijsta sejala dobrega semena na slaba tla, niti zametavala dražih svojih biserov. Ta dva moža delujeta sedaj v državi, v narodu, orjeta tudi našo slovstveno ledino in njijno ime je znano skoro vsakemu Slovencu, v naših srcih pa je zapisano globoko z ognjenimi črkami! Ponosna sta, da sta osnovevalca našemu društvu, ponosni smo pa tudi mi, da ima naše društvo taka osnovevalca!

„Slovenija“ je pognala kmalu krepke koronine. Nij mi dano, natanko opisovati delovanje njeno v desetih preteklih letih; bojim se tudi, da bi je premalo resko opisal. Naj zadostuje torej omeniti le glavne stvari!

Kako si je bila „Slovenija“ uže v početku v svesti svoje visoke naloge, kaže nam,

slavna gospoda, „študentovski tabor“, ki ga je osnovalo društvo in na kojem bi se imela pretresovati razna, naše domovini imenitna vprašanja. „Slovenija“, zastopajoč slovensko akademično omladino, štela si je v svojo sveto dolžnost, skrbeti, da bi se kedaj zvedrilo v naše domovini in da bi izginola duševna temota. In ako se nijso vse ove želje in namere do cela izpolnile, pripisovati se mora to le neugodnim časom. Tudi na društveno življenje sploh je imela „Slovenija“ svoj upliv, ter da se je osnovala „Akademična čitalnica“, društvo v koje se lahko vpiše vsak akademik ne gledé niti na narod, niti na vero, — ta za dunajske vseučiliščnike imenitni dogodek, je imel svoje uzroke tudi v „Sloveniji“.

Z drugimi slovanskimi društvii je stopila „Slovenija“ kmalu v ozko zvezo, posebno s hrvatskim „Večbitom“, s srbsko „Zoro“, s češkim akademičkim spolekom in z „Ruskajo Osnovo“. Saj imajo tudi ona društva isti blagi sveti namen, buditi ideal v krepkih mladostnih srcih, ter s Hrvati in Srbi nas uže veže slovenska reka Sava, in nosi svoje pozdrave, svoje talase, od „modric slovenskih hrama“ tija do širocega Dunava! Da bi si vsa ta društva podajala še vedno v ozkej zvezi, in mejsobnej ljubezni prijateljsko roko!

Ko je bila l. 1874. v Zagrebu otvorjena nova „alma mater“, udeležila se je tudi „Slovenija“ one svečanosti, ter poslala je o tej priložnosti v Zagreb deputacijo.

Slovenija je podpirala po svojih močéh vsako omiki slovenskega naroda važno delo, in ko se je bil n. pr. g. prof. Stritar odločil, z letom 1876. zopet izdajati „Zvon“, sprejela je z radostjo veselo novico, ter napravila neutrudljivemu svojemu vodniku sijajen komers.

„Slovenija“ je napravila mnogo slavnosti, ter pokazala je takó tudi drugim narodom, kako česti in slavi svoje prvake, svoje veljake, svitile zvezde na malem slovenskem obzoru. Največkrat je slavila Preširna, in nij čuda; saj Preširen nij bil navadna cvetlica, ki cvete vsako leto, bil je aloe, ki se stoprv vsakih sto let razcvita v vsej svojej krasoti, aloe, ki ne cvete samo vrtu, kder raste, nego celej deželi. —

Napravila je „Slovenija“ l. 1869. slavnost Preširnu, 1870. zopet Preširnu, 1872. Preširnu, 1874. tudi Preširnu, 1876. sijajen komers g. profesor Stritarju na čast, 1877. rajnkemu Jarneju Kopitarju, ki je prvi zanesel slovenski glas črez ozke meje naše domovine, in zopet Preširnu. Letošnji komers, očetu dr. Bleiweisu na čast, je bil od slavne policije prepovedan. —

Toda „Slovenija“ je hotela še drugače čestiti óne može, ki imajo za slovenski narod neprecenljive zasluge, može, ki stojé na krmilu slovenske inteligencije, ki vodé slovenski narod, ter zvlasti mladini kažó pot, po katerem naj hodi, da doseže blagi svoj námen. Izvolila si je take može, za svoje častne ude, in sicer 11. maja 1872 l. g. Fr. Levstika, g. prof. Jos. Stritarja in dr. Lavriča, 13. decembra 1873. l. državnega poslanca g. dr. Vošnjaka, 12. januarja 1878 g. Jos. Jurčiča in 7. novembra 1878. g. dr. Bleiweisa.

Žalibože nij bilo dano „Sloveniji“, enega izmej teh naših veljakov dolgo šteti mej svoje častne ude. Dr. Lavrič je 10. marca 1876. l. zapustil solz dolino, zapustil svoj narod, za katerega je potrosil in žrtvoval vse svoje moči, ter preselil se je v kraljestvo sence, kder je našlo tudi jegovovo nemirno, domovinske lju-

bezni polno srce utého in mir! — Žalostna novica je zadela tudi „Slovenijo“ globoko v srce, ter društvo je v tej priložnosti izjavilo svojo neizmerno žalost, kakor tudi vročo željo, da bi se postavil vrednemu možu vreden spomenik. Slava mu in večni spomin!

Kar se tiče notranjega delovanja, skrbela je „Slovenija“, da se nje člani prijateljsko družijo in izpoznavaajo mejsobne prednosti in pomanjkljivosti, da se širi mej njimi duševna omika, duševni napredek. V ta namen so bila skoro na vsakej seji razna berila podučne ali lepoznavske vsebine. A potem se je tema pretresoval in preudarjal na vse strani. Tako so se člani učili drug od drugoga, in obzor njih mislij se je čedalje bolje širil. Brali so se včasih prav zanimivi in izvrstni spisi. V „Sloveniji“ se je čistil in gladil materini jezik, najdraža svetinja, katero prinese soboj dijak na tuje iz mile domovine, v „Sloveniji“ se je deklamovalo, v „Sloveniji“ je čital mladi pesnik svoje prvence, v „Sloveniji“ so se pèvale narodne pesni in gojilo se je tudi umetno petje. Mnogokrat so morali slovenski pevci tudi v družih slovanskih društvih sodelovati, Slovenci sploh so bili radi petja povsod priljubljeni gostie.

Tako gleda „Slovenija“ na konci svojeega desetletnega delovanja z veselím očesom tudi v bodočnost. Nadejem se, da ne bode zamán delo in trud ónih mož, ki so jo osnovali in jej z umno roko stali na krmilu, nadejem se da v našem svetišču bodo še vedno taki, ki z besedo in dejanjem pokažejo, da „Slovenija na Dunaji“ je še sveto in blaženo društvo, ki more in mora družiti in vezati Slovence na Dunaji, katero lahko podpira in širi duševno omiko, duševni napredek. V proroškem duhu upam si trditi, da „Slovenija“ neče propasti, dokler bode gojila naša akademična mladina idealizem, ki se jej tako lepo pristuje, dokler bode imela „Slovenija“ take družabnike, ki so si vedno v svesti svoje visoke naloge, svoje svete dolžnosti, ki so navdušeni za vse lepo in dobro, blago in sveto, dokler bode imela take družabnike, ki ljubijo svojo domovino, svoj narod in visocega vladarja, in dokler bode imela take družabnike, ki se trdno drže v sedanjih časih tako pomenljivega in veljavnega gesla, gesla: „Viribus unitis!“ In v tej nadi in želji kličem z navdušenim srcem:

„Slovenija na Dunaji“ naj živi!

Dolgotrajni „živio“-klici nastali so, ko je govornik govoril o velicah zaslugah za društva prosep o njegovih osnovevalcih, in navdušenost poraščala je vidoma, ko je g. Z. imenoval častne ude „Slovenije“, dr. Vošnjaka, dr. Lavriča, Stritarja, Jurčiča, in ko je naposled izustil ime dr. Janez Bleiweisa, nastalo je najživahnejše „živio“-klicanje. — Govornik je svojej zadači zadovoljil, in pohvalno priznavalo se mu je to od vseh stranij, ko je svoj govor končal.

Sledila sta zdaj dva četverospava in sicer Hajdrihov: „Slabo sveča je brlela“, in Mašekov „Pri zibelki“. Pevci (gg. Sežun, Mohor, Stantejsky, Švaršnik) peli so prav lepo, ter so primorani bili v drugič nastopiti, tako jim je občinstvo ploskalo. — Tovačovskyjev „Svorný duh“ pel je zbor precizno in navdušeno. Točki: Hauserjeve „Želje“ in Schubertovo „Podok-nico“, ki sta jih prednašala na gosli g. Klein se spremljevanjem glasovira g. Mašek, sti se občinstvu zeló prikupili. G. A. Klein pokazal se nam je spretnega igralca na goslih, in ne

preostane mu več mnogo, da ga bomo morali kot virtuoz kritizirati; baš tako pohvalno moramo se izraziti o g. Mašek, ki bode lahko dosegel, da ga bomo imeli umetnika na glasoviru, — toliko nam je pokazal talenta, ko je igral 11. točko programa namreč: Vossovo „La plue des perles“, ter Chopinovo „Polonaise“, ki sti bili tudi z velikim navdušenjem sprejeti. — Lisinskijeva „Predivo je prela“, osmospev (gg. Sežun, Uršič, Mohor, Kobler, Gregorin, Lenarčič, Klein in Švaršnik), pela se je prav dobro, ter bila z mnogim priznavanjem sprejeta. Gospod Laharnar deklamiral je Levstikovega „Ubežnega kralja“ — izborno. Njegovo kretanje, glas in razum — vse je učinilo, da je svojo zadačo izvršil v popolno zadovoljstvo občinstva. Hajdrihovo „Adrijsko morje“ pel je zbor neprekosljivo. Vsa dvorana bila je kot elektrizirana — prekrasno pete pesni. Živo odobravanje in dobro-klici, ki je trajalo več nego minuto, prouzročilo je, da so nam pevci ta zbor ponavljali. Blodekov „Bratom“, veliki zbor s četverosplovom pel se je tudi prav dobro.

S tem je bil program izvršen.

Začel se je takoj zabavni del. Pevci so nam zapeli hrvatski „U boj!“ Koj pri pričetku tega zbora nastalo je rokoploskanje, „živio“-klici, in odobravanje od vseh strani. Ko po končanem zboru odobravanje nij hotelo prenehati, zadonel je slovenski „Naprej“ — in nij mi moč opisati, koliko navdušenja, kolike razplamtene radosti učinili so izvršni pevci s krasno prednašanim zborom. Po končanju te pesni vstal je predsednik društva, ter govoril lepo napitnico presvitemu našemu vladarju, Franjo Josipu I. Burni „živio“-klici sledili so tej napitnici, in pela se je po vsej dvorani cesarska himna „Bog ohrani, Bog obvari“ — in tako smo pokazali javno, da smo navdušeni za Slavjanstvo tudi verni in navdušeni Avstrijci pod pravičnim žezlom našega cesarja.

Zdaj so se pričeli pozdravi od zastopnikov slavjanskih društev. Prvi je govoril predsednik „Velebita“, g. Neuman, ter v navdušenem govoru poudarjal slogu mej „Slovenijo“ in „Velebitom“, mej Hrvati in Slovenci. G. Neumana izjave navdušile so pričujoče občinstvo zelo, in pevci so zapeli „Oj Banovci“, ko so se polegla odobravanja izvršnega govornika. G. Gelber, predsednik akademičke „Lesehalle“, govoril je v nemškem jeziku, ter prav simpatično izrazil se za Slovence. Če bode ta govornik za svoje dni gojil simpatije do Slovencev, kot jih je takrat izrazil — kar seveda njegovemu rodu še dolgo ne bode lastno — potem so storili pevci dobro, če so na njegov govor zapeli „Domovini“. — Sledili so še govori g. Mudriča, zastopnika društva hrvatskih tehnikov; g. Stajiča, zastopnika srbske „Zore“; g. dr. Jan. Lenoča, predsednika slavj. pev. društva, kojega je občinstvo takoj pričetkom govora pozdravilo z živahnimi „živio“-klici. Izvrsten ta govornik poudarjal je, kako ima tehtne uzroke „Sloveniji“ k 10letnemu obstanku čestitati, ter jej še mnogo mnogo desetletij želeči, ker so nameni tega društva tako plemeniti, ker je poznaval kreposti slovenskih mladih rodoljubov, ki so kot izvršni pevci tudi dobri podpiratelji „slavj. pev. društva“ — in ker je svest, da bodo „Slovenije“ pevci tudi v bodoče vrli sodelovatelj v „slavj. pev. društvu“. Ob koncu njegovega govora zagrmeli so pevci „Bývali Čechove“. Na napitnico g. predsednika „Slovenije“ na g. prof.

Šukljeja, govoril je slednji od vseh strani navdušeno pozdravljen v izvrstnem govoru pozdrav „Sloveniji“ k desetletnemu obstanku, ter izrekel svoje veselje nad društvom, ki je vedno krepko delovalo in težilo izvršiti isti visok namen, kakor si ga je stavilo društvo pred 10 leti, ko je bil on mej osnovatelji. Naj bi to društvo, ki obsega cvet slovenske bodočnosti, tudi nadalje širilo in utrjevalo ljubav do ožje svoje domovine, ljubav do naše države, a tudi ljubav za Slavjanstvo. Ko je končal izvrsten svoj govor, zapeli so vrli pevci krepko napitnico, govornika pa so slovenski študentje vzdignili, ter ga držali kvišku mej celo napitnico. Bil je prav neopisljivo ganljiv trenotek. — Govoril je dalje zastopnik „Tatрана“, in tudi predsednik novega slovenskega literarnega društva, g. Trstenjak govoril je o zaslugah g. Stritarja, urednika „Zvona“, ki pa nij bil navzoč.

Svečanost ta trajala je skoro do 4. ure po polunoci. Izmej odličnih gostov imenujem: g. prof. Šumana s soprogo, advokata dr. Sežuna, kojemu je napil g. Lapaine, dr. Kočvarja, dr. Stergarja; izmej slavjanskih poslancev je bil le g. Monti, kajti, ker je te dni državni zbor praznoval, jih večjidel nij bilo na Dunaji. Tudi nežni spol je bil zastopan.

Omeniti moram tudi telegramov: od vrlega bratskega društva „Triglava“ iz Gradca, iz Maribora, iz Celovca, iz Laškega trga, iz Ljubljane (bivšim udom „Slovenije“ zaklicali so burni živio), iz Vrhnike, od adrijskega morja itd.

G. Jiřiku (Čehu), pevovodji Slovencev, vrlu učenču prerano umrlega slavnega Tovačovskega, gre posebna hvala za trud, ki ga je imel pri vajah. Žel je zanj obilo pohvale. Tudi češkimi pevcem moramo izreči presrčno zahvalo za sodelovanje. Tudi odbor „Slovenije“ zaslužil si je neprecenljive hvale za dobro aranžiranje krasnega večera.

Radovan Perunov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. februarja.

V **državnem zboru** je 18. februarja novi „predsedujoči v ministerstvu“ — tak je zdaj naslov Stremajerju (ne pa „ministerski predsednik“, kar tudi je dokaz provizornosti), v svoji izjavi povedal, da je novo ministerstvo sestavljeno, in je dejal, da nalog njegove vlade, zavoljo tega, ker se zbornici poslancev uže bliža konec parlamentarne funkcije, obstoji v skrbi in prizadevanji, da se parlamentarna poslovanja ne pretrgajo, in da funkcije državne zbornice brez motenja preidejo v roke novovoljene zbornice. Vlada ima upravo z vestno objektivnostjo in trdno roko voditi. Stremajerjeva izjava naglašala, da se mora budget dovoliti in se imajo predloge rešiti, ki so s proračunom v zvezi. Opirajoč se na berlinski dogovor, smatra vlada za svojo dolžnost, pri izvrševanju nalog, katere je na berlinskem kongresu do bila, skrbeti za največjo varčnost (ščedljivost) na vse strani, vsako nevarnost državnopravne kake zmešnjave odstranjevati in kolikor bode mogoče novih žrtev ogibati se. — Nemški ustavoverci te izjave valjda ne bodo prav sila veseli.

Novi minister grof Edvard **Taafe** se je rodil leta 1833, študiral potlej s cesarjem vred. To odlikovanje so imeli razen njega le še grof Clam Martinic, Coronini in Bombelles. Najprej je bil namestniški tajnik na Ogerskem, potlej na Češkem, potlej 1863 deželni predsednik v Solnogradu, potlej namestnik v gornej Avstriji, leta 1867 minister. Leta 1870

je zapustil z Bergerjem in Potockim ministerstvo, ker se z brezozirnim programom Herbstovim nij skladal. Potlej je zopet vstopil in bil minister do l. 1871.

V **Ogerskej** spodnji zbornici je 17. t. m. finančni minister pojasnil letošnji deficit 24 milijonov. Da se bode finančno stanje uredilo, dejal je minister, se morajo stroški zasedanja Bosne in Hercegovine skrajno skrbeti, da se ne bo kaj takega pričelo, kar bi zahtevalo novih stroškov; nadalje da se mora pričeti štediti pri železnicah s tem, da se jih združuje, dohodki se morajo pomnožiti, povečati indirektni davki in naložiti novi, dejal je. Nadalje pravi minister, da se armadno vprašanje ne sme presojati iz denarnega gledišča, a da se bode o njem govorilo pri posvetovanji o podaljšani brambenega zakona.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** javljajo: „Agence Russe“ poroča, da je razpor z Rumunijo uže potišen vsled izjav od strani obeh držav v vprašanji Arab Tabije.

Na **Francoskem** je te dni kakor Gróvy tako tudi Gambetta svoje republikanske pristaše opominjal, naj ne terjajo preveč, naj bodo zmerni, sicer bi republika v nevarnost prišla. —

V Parizu so baje zadnji čas pogosto ponoči godili se roparski napadi. Brž so te nesigurnosti sovražniki republike le-tej v torbo utakniki in vpili, da je republikanstvo krivo javne nesigurnosti v pariških ulicah. V zbornici je Blachère zaradi tega interpeliral. Minister Marcère je dejal, da so novinarska poročila o pouličnih napadih pretirana, vendar da je vlada uže vse potrebno storila.

Iz Pariza se javlja, da je vlada pritrdila nasvetom komisije za pomiloščenje komunardov.

Pariški mestni zbor je dovolil 100 000 frankov za podporo komunardov, ki se bodo domov vrnili. Vlada je ta sklep zavrgla češ, da nij postaven. Govori se, da je ves mestni zbor zaradi tega odstopil.

V **Kairu** je 17. t. m. več oficirjev, odpuščenih zaradi znižanja budžeta, udrla v stanovanje finančnega ministra, in terjalo svojo zastalo plačo ter insultiralo Nubar pašo in Wilsona. Vojaki so jih razpobili, nekoliko ušli.

Dopisi.

Iz Trsta 17. februarja [Izviran dop.]

Volitve v naš razpuščen mestni in deželni zbor se bližajo. Lahki po tistem, a vendar odločno agitirajo. Oni naši faktorji pa, ki bi bili najprej poklicani skrbeti po postavnem potu za to, da dobi avstrijska stranka večino, a ne tuja italiska, — ti faktorji še vedno križem roke drže.

Mej tem pa lahonski pogum rase. Zadnji četrtek so imeli avstrijski podoficirji v „Monte verde“ ples. Tudi namestnik baron Pino je bil prišel. Komaj se je vsedel in naročil četrto litra piva, kar poči laška petarda takó, da oknice popokajo in se zdrobe od pretresa zrakovega. Gospod baron Pino so kmalu potem odšli. —

Vpraša se, kje je vendar naša policija?

Sodrga, ki te demonstracije dela, je prav za prav strahopetna, zavratna. Le dobro bi se moralo paziti na njo, nekaj ptičkov, ki so semkaj preko Adrije prišli, nazaj zapoditi, druge k zakonu nazaj zavrniti, pa bi šlo. Ali zato bi trebalo v Trst — kacega slovenskega generala!

Kakor stvari dozda stojé, šel bi jaz staviti, da bodo italijanissimi zopet zmagali. Še bi pa bil čas, da se avstrijske stranke zberó, ali óni, ki jih morejo zbirati, naj nehajo spatí.

Iz Ilirske Bistrice 17. febr. [Izv. dop.] Včeraj 16. februarja priredila je zopet naša čitalnica veselico. Res mnogo je napredovala naša čitalnica v tako kratkem

čas. Še mesec dni ne obstoji, in uže je to bila druga veselica. Vse točke programa včerajšnje veselice so se izredno dobro izvrševale. Prva pesen „Oj banovci“, ki jo je pel moški zbor, se je pela tako precizno, da res občudovati moramo mlade gospode pevce, da morejo v tako kratkem času toliko napredovati. Gospod Z. je izvrstno deklamiral „Pevčeva kletev“. Krasno je pel moški četverospjev Hajdrihovo „Pod oknom“. Najbolj ponašati se pa smemo z našim ženskim četverospjevom. Drugi nastop in uže taka preciznost v petji, to je mnogo. Krasno, mило doneči so bili glasovi nežnega spola pri pesni „Slavjanka“. Človeka globoko gane, ko sliši tako lepo popevati pesni, v katerih pokažejo naše gospodične, da tudi njih srca bjejo za narodno stvar. Želimo kmalu zopet slišati ženski četverospjev. Kaj tacega nema vsaka čitalnica. G. F. S. ne mislite, da sem vas pozabil. Največja pohvala gre vam. Vi se trudite toliko, da vam mi Bistričanje ne moremo nikakor povrniti truda. Izrekam vam tu očitno zahvalo. Odbor čitalnice naj bi pa skrbel zdaj, ko je uže blizu konec predpusta, da se v postu napravijo igre in sem in tja kaka tombola. Pri zadnjem občnem občnem zboru čitalničnem je bil izvoljen iskren rodoljub Aleks. Ličan kot predsednik, blagajnik g. F. V. šnikar, tajnik g. A. Žgur, odborniki so nadalje gg.: Bachman, c. kr. zdravnik, M. Zarnik, Tomšič Ivan, Valentič Josip. Volitev se je izvršila na splošno zadovoljnost. — Vreme imamo tudi pri nas jako slabo, uže štiri dni dežuje.

Domače stvari.

— (Beseda v čitalnici.) Opozorujemo, da je denes zvečer „debela“ beseda v čitalnici, katere program smo uže priobčili.

— (Konfisciran) je bil zadnji broj „Slovenca“ baje zaradi necega dopisa o tukajšnjem nemškem profesorji Heinrichu.

— (Iz seje kranjskega deželne odbora 14. februarja.) Sklenilo se je, da se diskonto ali odbitek za izplačevanje iz srečkanih obligacij kranjske zemljišne odveze pred postavnim obrokom zniža od 5% na 4%, in kako naj se gotovina v deželni blagajnici, katera se ne potrebuje precej, plodonosno porabi; — deželni odbori v Celovcu, Gradcu in v Pragi se naprosijo, da naznanijo svoje izkušnje v zadevi režije, t. j. o oskrbovanju postrežbe in hrane v tamošnjih norišnicah, in o načinu režije, namreč ali je v lastnem gospodarstvu norišnic ali pa v najemu; deželnemu računovodstvu se naroči, da obračune raznih zakladov za l. 1878., in proračune za l. 1880. do 1. aprila predloži; — za deželno bolnico se razpiše oddaja službe enega podzdravnika (sekundarija), eden sekundarij pa se bode za čas potrebe provizorično v službo vzeli; — razglas ministerstva za pravosodje, da se občina cerkniška ne more dati pod okrajno sodnijo v Ložu, vzame se na znanje in objavi županstvu te občine; — dopis deželne predsedstva, da je sklep deželne zbornice zaradi pobiranja 20% priklade na direktne davke, in na vžitino l. 1879 za deželni zaklad in zaradi oproščenja učiteljev ljudskih šol od plačevanja deželnih priklad k dohodninskemu davku — dobil cesarjevo potrjenje, vzame se na znanje; — sklene se, da se deželni odbor obravnava 17. t. m. zaradi naprave železnega mostu čez Savo v Medvohu pri papirnici udeleži po svojem zastopniku g. vit. Gariboldiju.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

— (Čitalnica v Senožečah) naredi dne 23. t. m. veselico s tombolo, petjem, deklamacijo in plesom in sicer v dvorani tamnošnje „pivarne“.

— (Postonjska čitalnica) napravi v nedeljo 23. t. m. besedo v prostorih gosp. Miroslav Vičiča s sledečim programom: 1. Četverospjev „V tih noči“ (Hajdrih). 2. Samospjev „Popotnik“ (Šubert). 3. Četverospjev „Moja rožica“. 4. Deklamacija. 5. Samospjev „Ubogi vojak“ (Müller). 6. Tombola. 7. Ples. — Vstopnina za ude prosti, za neude po 50 kr. od osebe in 1 gold. z družino. Ker bodo izvrstne moči, tako znani izvrstni solist gospod A. D. iz Vipave in uže iz zadnje veselice „društva gospij“ znana deklamovalka gospodična M. V., pri tej besedi sodelovale, se je nadejati čilne udeležitve častitega občinstva. K besedi tedaj ujudno vabi

čitalnični odbor.

— (Narodna čitalnica v Šent-Vidu nad Ljubljano) napravi dne 23. feb. 1879 veselico po sledečem programu: 1. „Tombola“ s primernimi dobroti. 2. „Slava Slovincem“ (A. Foester), poje moški četverospjev. 3. „Pisem svobode“ (iz Jamske Ivanke), poje mešani četverospjev. 4. „Klic z Balkana“, deklamacija. 5. „Kranjska dežela“ (A. Nedved), poje g. Jakob Jovan. 6. „Zdravljica“ (Dav. Jenko), poje mešani četverospjev. 7. „Zakonske nadloge“ Veselogra v enem dejanji. Po igri prosto razveseljevanje. Vstopnina za ude 10 kr. za neude 20 kr. Začetek ob 6. uri zvečer. K tej veselici ujudno vabi

odbor.

— (Otec Mohor Rojna.) Kakor bemo v „Našoj Slogi“ umrl je pred nedavnim „na dolgo i široko po Istri poznati svečenik, otac Mohor ili Hermagora Rojna — „stari vikar“ u Pazinskem samostanu“ — Rečeni list tako piše dalje o tem slovenskem narodnem moževu: U Šiški nad Ljubljano narodil se 4. novembra 1795. godine Anton Rojna. Roditelji bijahu mu priprosti kmeti, a kad posta dječkom poslu ga na nauke. Ono je učiteljem i zajedno ravnateljem bijaše mu u srednjih školah slavni Valentin Vodnik. U svojoj zaloi starosti sjecaše ga se dobri Mohor uvijek zahvalnim srcem i nekom ponositosti. Svršiv po tadanjem propisu srednje škole u Ljubljani, stupi naš mladi Anton u red sv. Franje. 16. februara 1818 god. odujeven bi ostrum samostanskom hajinom pred oltarom slave i čudotvorne Bogorodice na Trsatu. Tom prigodom nadjenuse mu drugo samostansko ime — ime prvoga slovenskoga vjerovjesnika sv. Mohora. U samostanu prouči dobrim uspjehom bogoslovje, te postane 29. januara 1820. godine svećenikom. Odmah zatim počeo je raditi i truditi se u vinogradu Gospodnjem. Prva njegova služba bijaše mu na Klanjcu u lijepom hrvatskom Zagorju, onda u Brežicah u Štajerskoj. Godine 1829 poslase ga poglavari u Pazin. Istra mu postane sada drugom domovinom, koju više ne ostavi. U Pazinu bio je učitelj i ravnatelj pučkih školah do 1847 godine, ako ne još duže. Bivši sam nekoć učenikom krotkoga i mudroga Vodnika, omili sada svojim pametnim i krotkim ponašanjem ne samo svojim učenicom, nego i pazinskim gradjanom i ostalom puku na dugo i široko.

Razne vesti.

* (O kugi na Ruskem.) Iz Rusije dohajajoči telegrami o kugi prinašajo jako pomirljive vesti. Tako pravi jeden telegram ruske vlade na svojega poslanika v Beču, da se zdaj sme trditi, da se je kužna bolezen do

cela uže zadušila, ker v celem kvarantenskem okrožju je od 1. do 16. t. m. obolelo le 18 osob. V kordonu stojite dve brigadi kozakov astrahanske in donske armade, dva peška polka in okolo 1200 policijskih vojakov. Ne bode tedaj tako hudo prišlo, kakor so židovski nemški listi želeli.

Tuji.

19. februarja:

Pri Slonu: Demšar iz Škofje Loke. — Lininger iz Dunaja. — pl. Haidegg iz Pulje. — Lavtar iz Maribora. — Bramberger iz Grada.

Pri Mülleru: Atlas iz Dunaja. — Fischer iz Celovca. — Müller iz Dunaja. — Binder iz Grada. — Spira iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Grile iz Vač. — Skok, Kmetič iz Mengša.

Dunajska borza 19. februarja.

(izvirno telegrafsko poročilo.)

Šotni drž. dolg v bankovcih . . .	62	gld.	45	kr.
Šotni drž. dolg v srebru . . .	63	gld.	35	kr.
Zlata renta . . .	75	gld.	40	kr.
1860 drž. posojilo . . .	114	gld.	60	kr.
Akcije narodne banke . . .	793	gld.	—	kr.
Kreditne akcije . . .	221	gld.	90	kr.
London . . .	116	gld.	90	kr.
Srebro . . .	—	gld.	—	kr.
Napol. . .	9	gld.	33	kr.
C. kr. cekini . . .	5	gld.	56 1/2	kr.
Državne marke . . .	57	gld.	55	kr.

Tržne cene

v Ljubljani 19. februarja t. l.

Pšenica hektoliter 6 gld. 50 kr.; — rož 4 gld. 55 kr.; — ječmen 4 gld. 06 kr.; — oves 2 gld. 76 kr.; — ajda 4 gld. 55 kr.; — pros 4 gld. 71 kr.; — koruza 4 gld. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 2 gld. 85 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 92 kr.; — mast — gld. 76 kr.; — speh frišen — gld. 54 kr.; — speh povejen — gld. 70 kr.; — jajce po 1 1/2 kr.; — mleka liter 7 kr.; — govedina kilogram 54 kr.; — telečnina 48 kr.; — svinjsko meso 46 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slama 1 gld. 61 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gld. 50 kr.; — mehka 5 gld. 50 kr.

Loterijske srečke.

V Gradcu 15. februarja: 57. 82. 39. 36. 32. Na Dunaji 15. februarja: 80. 33. 44. 41. 52.

Štev. 1123.

(56—1)

Razglas.

Kranjska deželna blagajnica izplačuje od 10. februarja t. l. izsrečkane obligacije kranjske zemljišne odveze za znižani odbitek po 4 %.

Od deželne odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1879.

V službo se vzame

takoj več veščih, zanesljivih in oženjenih

kantinarjev.

Zahteva se od njih majhena kavcija. Kantine imajo po tri sobe, kuhinjo, klet, magacin in blev. Ponudbe pošljejo naj se z naslovom: **Steinmetz v Banjaluki (Bosna)**. (5—1)

Najboljše seme,

le popolnem izkušenih, dobrodošlih sort vrtnih zelenjavi in krmskih rastlin, posebno živinsko peso, mangold itd. priporoča 25 % ceneje kakor povsod drugod (49—3)

vodstvo deželne vinogradne in sadjarske šole na Slapu pri Vipavi.

Wir empfehlen geschüt. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel

Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergerasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

(195—175)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.